

Polyneuropathie door chemotherapie

Sandra Westerlaken-Moree, verpleegkundig specialist oncologie
Bonnie Hollander, oncologieverpleegkundige Omring

Even voorstellen en welkom!

- Vragen mogen tussendoor

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Inhoud

- Doel
- Zenuwstelsel
- Wat is polyneuropathie door chemotherapie?
- Incidentie
- Risicofactoren
- Waarom ontstaat het?
- Welke middelen geven risico?
- Klachten bij polyneuropathie door chemotherapie
- Hoe stel je polyneuropathie vast
- Wat kun je aan polyneuropathie doen, voor, tijdens en na de behandeling

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Doel presentatie

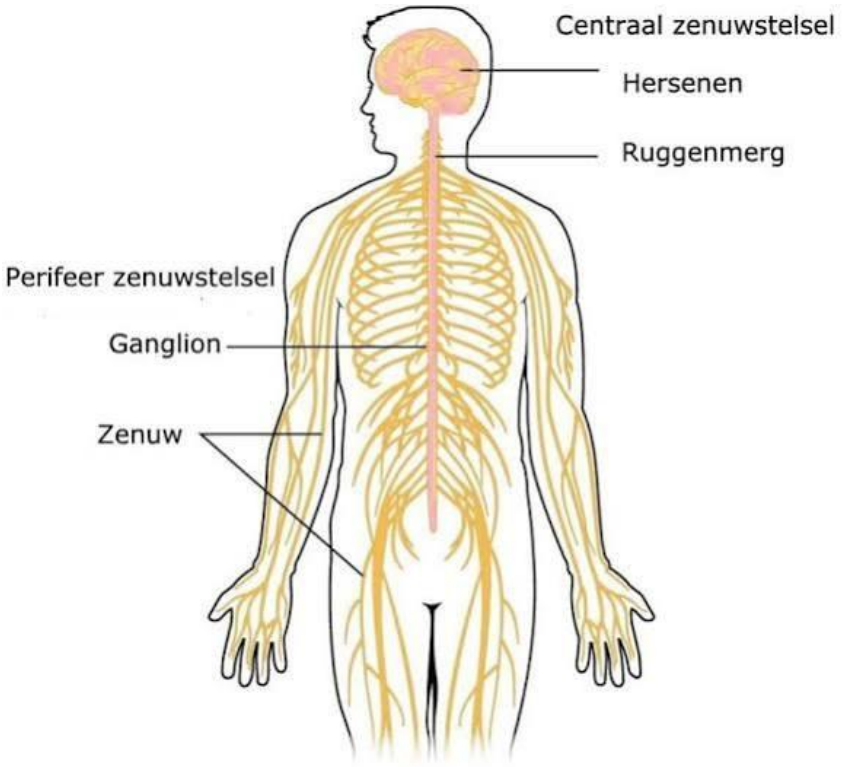
Inzicht geven in:

- Wat polyneuropathie door chemotherapie is
- Hoe het ontstaat
- Wat u zelf kunt doen

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Zenuwstelsel

- Centraal: hersenen en ruggenmerg

- Perifeer:
- Sensorisch (gevoel)
- Motorisch (bewegen)

Noordwest Ziekenhuisgroep

Polyneuropathie door chemotherapie

Polyneuropathie door chemotherapie

- Beschadiging van perifere zenuwen door chemotherapie
- Vooral sensibele zenuwen aangedaan
- Niet gevaarlijk, wél hinderlijk
- Geen teken dat de kanker terugkomt

Incidentie

- Hoe vaak komt polyneuropathie (PNP) door chemotherapie voor?

➢ Treedt bij 30-40% van patiënten op, afhankelijk van middel en dosis

- 1 maand na staken: 68% ervaart PNP, na 3 maanden is dit nog 60% en na 6 maanden en langer tussen 30-40% nog klachten

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Risicofactoren op ontstaan PNP

- Het type chemotherapie
- De totale hoeveelheid (cumulatieve dosis): Hoe langer de behandeling duurt en hoe hoger de totale dosis die een patiënt krijgt, hoe groter de kans
- Bestaande kwetsbaarheden: DM, oudere patiënt, verminderde nierfunctie

Noordwest Ziekenhuisgroep

Waarom ontstaat PNP

- Chemotherapie beschadigen uitlopers van de zenuwcellen (handen/voeten)
- Door beschadiging van kleine bloedvaatjes door chemotherapie→ verminderde doorbloeding → minder zuurstof → waardoor functieverlies en vertraagd herstel

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Welke middelen geven risico

Belangrijkste veroorzakers:

- **Taxanen** → sensibel, snel begin
- **Platinum** → koude-gevoeligheid (oxali), cumulatief (cis)
- **Vinca-alkaloïden** → motorische zwakte
- **Bortezomib** → pijnlijke neuropathie
- **Thalidomide/lenalidomide** → langzaam progressief

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Hoe uit PNP zich

- **Tintelingen** en **doof gevoel** in handen/voeten
- **Pijn**, branderig gevoel, overgevoeligheid
- **Evenwichtsproblemen**
- **Motorische zwakte** (later)
- Soms spierzwakte
- Symmetrisch: begint meestal in voeten/tenen
- Minder goed warmte en kou voelen

Diagnostiek

- Anamnese: aard, duur, verergerende factoren
- Lichamelijk onderzoek: sensibiliteit, balans, kracht
- Uitsluiten andere oorzaken (B12, diabetes)
- Geen scan die PNP zichtbaar maakt

Impact op dagelijks leven

- Lopen, traplopen
- Slapen
- Fijnmotoriek (knopen, schrijven)
- Angst voor vallen
- Vermoeidheid door compensatie

Maatregelen tijdens behandeling

- Handschoenen
- Hand/voet koeling
- PEA (tabletten en zalf)

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Behandeling en begeleiding

- Duloxetine bij pijn
- Aanpassen dosering behandeling
- Fysiotherapie/ergotherapie
- Acupunctuur (geeft soms verlichting)
- Veilig bewegen, balans trainen
- Geen bewezen preventieve medicatie

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Wat kunt u zelf doen?

- Klachten tijdig melden
- Goede sokken/schoenen (antislip), handschoenen
- Dagelijkse balans-oefeningen
- Hand- en voetverzorging
- Rustig opbouwen van activiteiten
- Invloed op dagelijks leven, praat erover (evt lotgenoten)

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Prognose

- Belangrijk: PNP kan verbeteren over 2–3 jaar, maar niet altijd volledig.

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Acupunctuur

DE BEHANDELING

WAT IS ACUPUNCTUUR?

Bij acupunctuur worden zeer dunne, steriele naaldjes op specifieke punten in de huid geplaatst.

HOE VERMINDERT HET PIJN?

Het naaldje geeft een prikkel aan de zenuwen. Dat signaal gaat via het ruggenmerg naar de hersenen. Uw lichaam maakt dan eigen pijnstillende stoffen aan, zoals **endorfines**. Daardoor worden pijnsignalen gedempt.

Wat kan het betekenen?

Bij een deel van de mensen met neuropathie helpt acupunctuur bij:

- Minder pijn en branderigheid
- Minder tintelingen en doofheid
- Beter slapen
- Meer comfort bij lopen en dagelijkse bezigheden

GOED OM TE WETEN

Aanvulling, geen vervanging

Acupunctuur vervangt uw medische behandeling niet. Blijf onder controle bij uw huisarts, praktijkondersteuner of specialist.

Vergoeding

Veel zorgverzekeraars vergoeden acupunctuur (deels) vanuit de aanvullende verzekering.

PRAKTIJK | GLAS ACUPUNCTUUR

Zonneweid 8D
1831BX Koedijk (Alkmaar)

Tel. 06 42 14 77 98

E-mail info@praktijkglas.nl

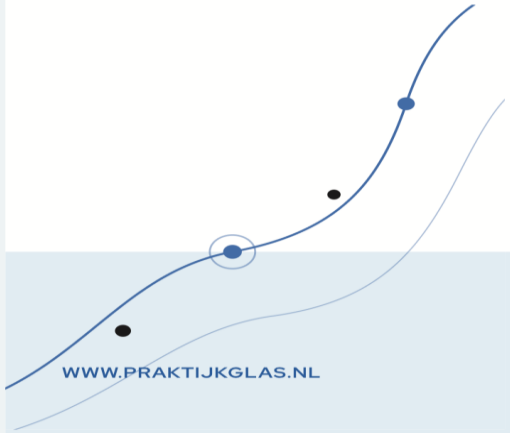
Web www.praktijkglas.nl

Lid van de NVA

PRAKTIJK | GLAS ACUPUNCTUUR

ACUPUNCTUUR BIJ NEUROPATHIE

Wat kan het voor u betekenen bij tintelingen, een doof gevoel en zenuwpijn?

WWW.PRAKTIJKGLAS.NL

Noordwest Ziekenhuisgroep

Acupunctuur

NEUROPATHIE

HERKENT U DIT?

- Tintelingen of prikkelingen in voeten of handen
- Een doof of 'wattig' gevoel
- Brandende, stekende of schietende pijn
- Overgevoeligheid voor aanraking, zelfs van het dekbed
- Slecht slapen door klachten in de nacht
- Onzeker lopen of minder evenwicht

Bij neuropathie zijn zenuwen buiten de hersenen en het ruggenmerg beschadigd. Dat kan komen door **diabetes**, **chemotherapie**, een vitamine B12-tekort, alcohol of een andere oorzaak. Soms is er geen duidelijke oorzaak te vinden.

De klachten kunnen uw dagelijks leven flink beïnvloeden. Naast de zorg van uw huisarts of specialist kan acupunctuur een waardevolle aanvulling zijn.

ONDERZOEK

WAT WETEN WE?

Bij diabetes

Meerdere overzichtsstudies (2023–2025) vinden dat mensen die naast hun gewone zorg acupunctuur krijgen, minder pijn en andere zenuwklachten ervaren dan met alleen gewone zorg.

Na chemotherapie

In gerandomiseerde studies meldden deelnemers die acupunctuur kregen minder pijn, tintelingen en doofheid. De internationale richtlijn van ASCO en SIO (2022) noemt acupunctuur als mogelijke behandeloptie.

EERLIJK IS EERLIJK

De resultaten zijn veelbelovend, maar veel studies zijn klein. Acupunctuur helpt niet iedereen en kan bestaande klachten niet altijd verbeteren of helemaal weghalen. Na een paar behandelingen bespreken we samen of doorgaan zinvol is.

ZO WERKT HET

UW BEHANDELING

1. **Intake**
   We bespreken uw klachten, medische voorgeschiedenis en medicijnen, en kijken naar uw handen en voeten.
2. **Behandelen**
   Een sessie duurt 60 minuten. De naaldjes blijven 30 minuten zitten. Meestal voelt u alleen een klein prikje of een dof gevoel.
3. **Evalueren**
   Meestal behandelen we wekelijks. Na 4 à 5 keer kijken we samen wat het oplevert.

AFSPRAAK MAKEN?

Maak heel eenvoudig een afspraak via de website op **www.praktijkglas.nl** of via **06 42 14 77 98**

Noordwest Ziekenhuisgroep

Samenvatting

- PNP is **geen teken van tumoractiviteit**, maar een **bijwerking van de behandeling**.
- De zenuwen kunnen zich **langzaam herstellen**, soms over maanden tot jaren.
- Vroege herkenning helpt om **dosisaanpassing** te overwegen en blijvende schade te beperken

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring